

INTERVIEW Martin Vegter

Een strijder voor de rechten van kinderen

Martin Vegter (40) uit Bilthoven werkt bij Defence for Children, een internationale organisatie die opkomt voor de rechten van kinderen. Het Nederlandse kantoor zit aan de Hooglandse Kerkgracht in het kinderrechtshuis in Leiden. Vegter is een bescheiden, serieuze jurist die niet heel snel het achterste van zijn tong laat zien.

Annalaura Molducci
a.molducci@mediahuis.nl

IND

„Ik heb rechten gestudeerd in Utrecht. Vervolgens ben ik bij de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND) terechtgekomen. Ik was een hoormedewerker die gesprekken voerde met asielzoekers over hun vluchtverhaal. Dat betekende dat ik hun verhaal moest opschrijven. Later werd ik ook beslismedewerker, toen beoordeelde ik zaken op geloofwaardigheid waarin een collega had gehoord. Dat werk stond soms op gespannen voet met de zorgvuldigheid, want ik wilde soms dieper in zaken duiken en meer uitzoeken waarvoor niet altijd ruimte was. De druk om veel zaken te behandelen was hoog.”

Loopbaan

„Na de IND werd ik juridisch medewerker bij een advocatenkantoor in Den Bosch. Op een gegeven moment zag ik een vacature bij Defence for Children, bijna tien jaar geleden. Ik vond het een ontzettend interessante baan omdat het gaat over het vreemdelingenrecht en dan specifiek om de rechten van kinderen. Kinderen hangen in de verblijfsprocedures vaak aan volwassenen die hier naar toe reizen, maar ze hebben hun eigen individuele rechten. Ze moeten dan ook als zodanig beoordeeld worden. Zij vormen een kwetsbare groep die extra bescherming en begeleiding verdient, omdat kinderen – in tegenstelling tot volwassenen – nog in ontwikkeling zijn. Ik was ontzettend gemotiveerd om aan de slag te gaan.”

Kinderen

„Ik sta bij Defence for Children onder anderen onbegeleide alleenstaande minderjarigen bij. Als mensen zeggen dat die kinderen worden misbruikt omdat ze door hun ouders vooruit worden gestuurd, ben ik het daar niet mee eens. Ik denk dat die ouders het beste voor hun kinderen willen en ze daarom het land van herkomst laten ontvluchten. Mensen zien soms geen andere weg of mogelijkheid. Ik doe mijn werk vanuit juridische hoek, wij proberen met het recht kinderen te helpen.”

Paspoort

Naam: Martin Vegter
Leeftijd: 40
Woonplaats: Bilthoven
Opleiding: Nederlandse rechtenstudie in Utrecht
Beroep: jurist bij Defence for Children
Burgerlijke staat: samenwonend, vader van drie kinderen van 4, 2 en 9 maanden

Helpdesk

„De meeste kinderen melden zich bij ons via onze kinderrechtshelpdesk. Er komen vooral aanvragen binnen via e-mail of telefoon. Heel soms komt er een kind langs. Het gaat meestal om vragen van juridische aard van kinderen of van andere betrokkenen, zoals ouders en advocaten. Ik heb ook wel eens een voetbaltrainer te woord gestaan. Soms geef ik een kort advies of help ik bij het vinden van een goede advocaat. Ik maak ook kinderrechtensrapportages waarin ik de beslissing van de IND langs de bepalingen uit het VN-Kinderrechtenverdrag, andere verdragen en het Nederlandse vreemdelingenrecht leg. Het gaat soms om kinderen van wie de asielaanvraag is afgewezen en die in beroep zijn gegaan. Of het gaat om kinderen die een verblijfsvergunning aanvragen omdat zij al vele jaren in Nederland verblijven en die vervolgens een afwijzing hebben gekregen. We ondersteunen procedures in de bestuurlijke fase bij de IND, in beroep bij de rechtbank, in hoger beroep bij de Raad van State en soms ook bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Ons werk is heel juridisch. Maar we doen ook veel lobbywerk.”

Uitgeprocedeerd
„Kinderen die in de asielprocedure waren afgewezen en uitgeprocedeerd waren geraakt, werden in het verleden soms op straat gezet. Dat

werd destijds als normaal beschouwd. Defence for Children vond dat niet kunnen en daar hebben we tegen gestreden. Er werd een procedure gevoerd met advocaten bij het Europees Comité voor Sociale Rechten en die hebben we gewonnen. Vervolgens werd die uitspraak in andere zaken van kinderen die op straat dreigden te belanden door rechters in Nederland overgenomen. Zo ontstond er jurisprudentie en konden kinderen – na uitspraken van hogere rechters – uiteindelijk niet meer op straat worden gezet.”

Gezinslocaties

„Sinds die tijd hebben we in Nederland gezinslocaties in Katwijk, Burgum, Emmen, Amersfoort en Gilze. Daar zitten gezinnen die asielrechtelijk zijn uitgeprocedeerd. Bij asielaanvragen gaat het erom dat mensen niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst, omdat zij vrezen voor vervolging vanwege bijvoorbeeld geloof of afkomst. Dat zijn redenen om een vluchtelingenstatus te krijgen. Dit wordt de A-status genoemd. Er is ook een B-status en die houdt in dat terugkeer leidt tot ernstige schade. Meisjesbesnijdenis valt in Nederland bijvoorbeeld onder de B-grond. Op de helpdesk hebben we een aantal zaken die daarover gaan.”

Kinderpardon

„We hebben er als organisatie aan bijgedragen dat er in 2013 een regeling kwam die ervoor zorgde dat kinderen die op dat moment ten minste vijf jaar in Nederland waren, niet meer teruggestuurd konden worden naar hun land van herkomst. Deze regeling is beter bekend als het Kinderpardon. Kinderen zijn na vijf jaar verblijf – en in veel gevallen gaat het om langere periodes – geworteld geraakt in Nederland. Als kinderen na zo'n lange periode nog zouden worden teruggestuurd naar een land dat zij niet of nauwelijks meer kennen, dan levert dit ernstige schade op aan hun ontwikkeling. Dat is met wetenschappelijk onderzoek aangetoond. Na vijf jaar verblijf heeft een kind naar onze overtuiging een recht opgebouwd om in Nederland te zijn. Met het Kinderpardon werd dit recht erkend. Het eerste Kinderpardon

Martin Vegter: „Kinderen zijn de meest kwetsbare groep vluchtelingen, ze hebben eigen rechten die beschermd moeten worden.”

FOTO HIELCO KUIPERS

„Ik probeer met het recht kinderen te helpen

kwam er in 2013, zo'n achthonderd kinderen kwamen ervoor in aanmerking en ongeveer evenveel kinderen werden afgewezen.”

„Er kwam ook een Definitieve Regeling voor toekomstige gevallen. Toen deden elfhonderd kinderen een aanvraag. Maar dertig

gezinnen kwamen ervoor in aanmerking. Net als bij de andere regeling moest een kind voldoen aan vele voorwaarden, zoals dat er in het verleden een asielaanvraag moest zijn gedaan en het kind en het gezin niet te lang buiten beeld van de overheid mochten zijn geweest. De regeling bevatte een 'meewerkcriterium' op grond waarvan vrijwel elk kind werd afgewezen.”

„Als je niet meewerkte dan kreeg je geen verblijfsvergunning, maar als je wel meewerkte dan werd je teruggestuurd naar het land van herkomst. Het belang van het kind was nergens meer te bekennen, terwijl deze regeling juist voor kinderen in het leven was geroepen. Een kafkaëske situatie. Dat de IND de Definitieve Regeling zo streng toepaste, was overigens alleen mogelijk doordat de Raad van State de IND keer op keer in het gelijk stelde.”

„Na veel politieke druk en media-aandacht voor schrijnende zaken, zoals die van Lili en Howick die naar Armenië dreigden te worden uitgezet, kwam in januari 2019 de Afsluitregeling tot stand. Alle kinderen die werden afgewezen op grond van het meewerkcriterium, kregen zo een nieuwe beoordeling. Ook kinderen die niet eerder een aanvraag deden op grond van het

Kinderpardon maar wel vijf jaar of langer in Nederland verblijven, konden een aanvraag doen. Ik houd me nu vooral bezig met kinderen die op basis van die Afsluitregeling een aanvraag deden.”

Moelijke zaken

„Wij zitten hier vaak met moeilijke zaken van kinderen die in ellendige situaties verkeren. Ze voelen zich net zo Nederlands als jouw kinderen, maar er hangt een zwaard van Damocles boven hun hoofd. Ze zien continu de dreiging dat hun hele toekomst vervliegt. De gezinslocaties waar veel van deze kinderen wonen, zijn zeer sober ingericht. Neem Katwijk. Daar wonen gezinnen die vrijwel niets mogen en voortdurend leven met de vrees voor uitzetting, maar hun kinderen gaan wel gewoon naar school en hebben hier vriendjes en vriendinnetjes. Zij bouwen hier een leven op. Wanneer ze het land uit moeten, weten ze niet. Sommige gezinnen wachten al vele jaren op duidelijkheid over hun verblijfsstatus, een gezin in Katwijk zelfs al 18 jaar.”

„Als er wordt overgegaan tot uitzetting dan gaat dat met busjes. Die komen 's morgens heel vroeg het terrein op. Die dreiging hangt deze mensen constant boven het hoofd. Ik hoor wel eens van gezin-

nen die niet gelijktijdig slapen of 's morgens vroeg gaan fietsen, zodat ze niet kunnen worden meegenomen. Heel veel kinderen hebben die busjes wel eens gezien. Tijdens corona was het minder, want toen kon er enige tijd niet of minder worden uitgezet als gevolg van de reisbeperkingen.”

„Zo'n gezin gaat naar een detentiecentrum in Zeist waar ze binnen afzienbare tijd het land worden uitgezet. In Zeist zitten gezinnen en soms alleenstaande vrouwen. Kinderen mogen daar maximaal veertien dagen verblijven dus de feitelijke uitzetting moet al voor de inbewaringstelling geregeld zijn. Dan is er al een datum voor een vlucht en zijn de tickets geboekt. Toch hebben we advocaten ook nog wel eens kunnen helpen kinderen daaruit te krijgen.”

Armenië

„In 2016 ben ik naar Armenië gegaan om zeven uitgezette gezinnen te bezoeken met een onderzoeker van de Rijksuniversiteit Groningen. Die gezinnen verkeerden in een hele slechte toestand. Kinderen vonden geen aansluiting, ze spraken de taal niet en het ging niet goed op school. Er was veel sprake van, soms ernstige, psychische problematiek. Ik zag toen met eigen ogen waarom je die kinderen

niet moet uitzetten na zoveel jaren. Het leidt tot ontwikkelingschade. Volgens hoogleraar neuropsychologie Erik Scherder brengt dat echt schade toe aan je hersenen. Als kinderen lange tijd in onzekerheid verkeren, raken ze beschadigd. Ze krijgen de stress ook mee via hun ouders.”

„Wij zeggen als Defence for Children niet dat ieder kind hier mag blijven. Terugkeer kan aan de orde zijn als wordt vastgesteld dat dat in het belang van het kind is en er voldoende waarborgen zijn voor de ontwikkeling van het kind. Maar we zeggen wel dat het dan zorgvuldig én snel moet gebeuren en dat een procedure niet jaren kan duren. Want na vijf jaar is een kind geworteld en kan het niet meer worden uitgezet zonder ernstige ontwikkelingschade op te lopen. Kinderen zijn dan vernederlandsd, dan horen ze hier.”

Emoties

„We krijgen regelmatig goed nieuws. Vandaag kreeg ik een advocaat aan de lijn die meldde dat een gezin waarvoor ik heb gepleit, alsnog een verblijfsvergunning heeft gekregen van de IND. Ze waren al twaalf jaar in Nederland en zijn door het dulle. Ik ga straks die vader bellen. Dat zijn mooie zaken, daar doe ik dit werk voor.”